

การเก็บรักษายา

ทำไมยาบางชนิดต้องบรรจุในซองสีน้ำตาล และไม่เก็บยาในช่องได้หรือไม่ ?

ยาหลายชนิดเมื่อสัมผัสกับแสงจ้าหรือแสงแดดเป็นระยะเวลาหนึ่ง จะทำให้ยาเสื่อมสภาพเร็ว และใช้รักษาโรคไม่ได้ผล ยาลักษณะดังกล่าวจึงต้องได้รับการเก็บรักษาในสภาวะป้องกันแสงตลอดช่วงเวลาที่มีการนำไปใช้จนถึงวันหมดอายุของยา ดังนั้นการเก็บรักษาเพื่อประกันคุณภาพยาในกลุ่มนี้ให้เป็นไปตามมาตรฐานคือ จะต้องบรรจุในบรรจุภัณฑ์หรือภาชนะที่ป้องกันแสงได้ เช่น ซองสีน้ำตาลหรือสีชา กล่องกระดาษทึบ แผงอลูมิเนียม แผงพลาสติกที่มีความทึบแสง เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ใช้ยาสามารถสังเกตได้ว่ายาชนิดใดต้องเก็บรักษาแบบป้องกันแสง จากข้อความบนฉลากยาหรือบรรจุภัณฑ์ที่ระบุว่า “ควรเก็บยาให้พ้นแสง” หรือ “Protect from light”

ยาที่ต้องเก็บให้พ้นแสง สามารถแกะใส่กล่องได้หรือไม่ ?

เมื่อผู้ป่วยนำยาที่ต้องเก็บพ้นแสงออกมารับประทานเรียบร้อยแล้ว ควรเก็บยาดังกล่าวกลับเข้าบรรจุภัณฑ์เดิมตามที่ได้รับมา ห้ามแกะเม็ดยาออกจากแผงหรือแกะเม็ดยาใส่กล่อง ในบางกรณีหากมีความจำเป็นต้องจัดยาไว้ล่วงหน้าสำหรับผู้ป่วยบางราย เช่น ผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ก็สามารถกระทำได้ แต่ไม่ควรจัดเตรียมไว้นานเกินกว่า 1 สัปดาห์ และควรจัดหากล่องพลาสติกสำเร็จรูปมาใส่ยาแยกเป็นรายวันหรือรายมื้อ เพราะจะช่วยป้องกันยาจากแสงและความชื้นในอากาศได้

หากลืมยาไว้ในรถยนต์ที่จอดกลางแจ้ง เป็นเวลาหลายชั่วโมง ยาจะยังคงใช้ได้หรือไม่ ?

การเก็บยาไว้ในรถยนต์ที่จอดกลางแจ้งในเวลากลางวัน เปรียบได้กับการเก็บยาไว้ในสภาวะแวดล้อมที่ร้อนจัด อาจทำให้ยาเสื่อมสภาพได้ จึงไม่ควรนำยานั้นมาใช้ต่อ โดยเฉพาะหากเป็นยาสำคัญที่ใช้รักษาโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เป็นต้น เพราะนอกจากจะไม่ได้ผลการรักษาที่ดีแล้ว ผู้ป่วยอาจได้รับอันตรายจากยาที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังควรหลีกเลี่ยงการเก็บยาไว้ในคอนโซลหรือลิ้นชักหน้ารถแม้จะจอดรถยนต์ไว้ในอาคารก็ตาม

กรณียาเม็ดเปลือกหรือยาที่บรรจุอยู่ในแผงใส เมื่อนำออกมารับประทานแล้วควรเก็บอย่างไร ?

การเก็บรักษายาเม็ดเปลือกหรือยาที่บรรจุอยู่ในแผงใสภายหลังนำออกมารับประทานแล้ว ต้องระวังเรื่องยาสัมผัสกับความชื้นซึ่งจะเพิ่มโอกาสการกร่อนของเม็ดยา อาจทำให้ยาเสื่อมสภาพได้เร็วขึ้น ดังนั้นเมื่อนำยาออกมารับประทานแล้ว จึงควรเก็บยากลับสู่บรรจุภัณฑ์เดิม แต่หากจำเป็นต้องแกะเม็ดยาออกจากแผงแล้วไม่สามารถใช้ทันที เช่น ยาที่รับประทานครั้งละครึ่งเม็ด ยาอีกครั้งเม็ดที่เหลือควรเก็บไว้ในภาชนะที่ปิดสนิท เช่น ซองใส่ยาที่มีซิปลูกลพลาสติก กล่องยาหรือขวดยาที่มีฝาปิดมิดชิด แล้ววางในที่ที่ไม่มี ความชื้น เช่น ในตู้ที่มีฝาปิดสำหรับเก็บยาโดยเฉพาะ เป็นต้น

สิ่งที่ควรคำนึงถึงเพิ่มเติม ในการเก็บรักษา ยา คืออะไร ?

1. ตำแหน่งที่วาง อย่างวางยาบนโต๊ะอาหาร เพราะความสะอาด และหยิบใช้ได้ทันทีที่ต้องการ ตำแหน่งที่วางต้องปลอดภัยจากเด็กเล็ก และสัตว์เลี้ยงภายในบ้านด้วย
2. ฉลากยา ห้ามทิ้งฉลากยาที่มีระบุชื่อยาและวิธีการใช้ ดูแลไม่ให้ฉลากยาเปียกชื้น หลุดลอก หรือเลอะเลือนจนไม่สามารถอ่านได้
3. ระยะเวลาการเก็บรักษา ไม่ควรเก็บยาไว้นานเกินเป็นปี ด้วยความเสียดาย เก็บจนยาเสื่อมสภาพทางกายภาพหรือยาหมดอายุ

โปรดติดตามตอนต่อไป... ฉบับที่ 43